

כְּשׁוֹשְׁנָה שְׁהִיא בֵּין הַחוּחִים, שְׁהִיא מְעֵלָה וְעוֹלָה עַל הַכֹּל. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר הָאוּכְלוֹסִים, מִשּׁוּם שְׁהִיא עוֹלָה וּמִתְעַטֶּרֶת עַל הַכֹּל. וְזוֹ שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְהִרְאוֹת אֶת שְׂבָחָה שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַכֹּל.

בֵּא רְאֵה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכֶּת עַל יְדֵי הַפֶּה, וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים עַל יְדֵי הַפֶּה, וְהַפֶּה מִתְבָּרֵךְ עַל יְדֵי הַפֶּה הַעֲלִיּוֹן. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (במדבר ו) וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתוּב (תהלים כה) זְכֹר רַחֲמֶיךָ ה' וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה. זְכֹר רַחֲמֶיךָ - זֶה יַעֲקֹב, וְחֲסִדֶיךָ - זֶה אַבְרָהָם. כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, וּמַעֲוֹלִם נִטַּל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, וְעָשָׂה מֵהֶם מְרַפְּכָה קְדוֹשָׁה לְהִגָּן עַל הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם שְׁהִיוּ מַעֲוֹלִם, הוּא זֹכֵר אוֹתָם לְהִגָּן וּלְרַחֵם עַל הָעוֹלָם. כְּמוֹ כֵּן נִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַצְּדִיקִים מִן הָעוֹלָם וּמַעֲלָה אוֹתָם לְמַעְלָה, כְּדֵי לְהִגָּן עַל הָעוֹלָם.

וְאֵם תֹּאמַר, לָמָּה לֹא נִזְכָּר כָּאֵן יִצְחָק? אֵלֹא נִשְׂאָר לְהַפְרֵעַ מֵאוֹתָם שְׂמֻצִיקִים לְבָנָיו. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ט) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתָּךְ. וְכְתוּב (ישעיה מב) ה' כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה וְגו'. וְזֶהוּ יִצְחָק שֶׁהִסְתַּלַּק מִכָּאֵן. רַבִּי חֲזִיָּא אוֹמְרֵי, זְכֹר רַחֲמֶיךָ ה' וְחֲסִדֶיךָ - אֵלֹו הֵם יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, שְׂצָרִיכִים אוֹתָם לְהִגָּן עֲלֵינוּ. אֲבָל יִצְחָק עוֹמֵד כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קְרִבּוֹת, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ עִמָּם. דְּבַר אַחֵר כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, שְׂכַשְׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, נִטַּל אֶת יִצְחָק וְקִיֵּם בּוֹ אֶת הָעוֹלָם. רְאֵה שְׁלֵא יְכוּל לַעֲמֵד לְבַדּוֹ, נִטַּל אֶת אַבְרָהָם וְהַעֲמִיד

דְּאִיהִי בֵּין הַחוּחִים, דְּאִיהִי מְעֵלָה וְסִלְקָה עַל כְּלָא. כִּף כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר אוּכְלוֹסִין, כְּגִין דְּהִיא סִלְקָה (דף ל"ח ע"א) וּמִתְעַטֶּרָה עַל כְּלָא. וְדָא שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, וְאֶתְרוּג בֵּין הַחוּחִים, לְאַחֲזָא שְׂבָחָה דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַל כְּלָא.

הָא חֲזִי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרַכָה עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָן עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא. וְכְּהֵנָא מִתְבָּרַכָה עַל יְדֵי דְכְּהֵנָא עֲלָאָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (במדבר ו) וְשָׁמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

כְּתִיב (תהלים כה) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יי' וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה. זְכֹר רַחֲמֶיךָ, דָּא יַעֲקֹב. וְחֲסִדֶיךָ, דָּא אַבְרָהָם. כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, וּמַעֲוֹלִם נִטַּל לִוְן קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְסִלִּיק לִוְן לְעֵילָא, וְעַבְד מְנַיִהוּ רְתִיבָא קְדִישָׁא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא. וּכְגִין דְּהוּוּ מַעֲוֹלִם, הוּא דְכִיר לְהוֹן לְאַגְנָא וּלְרַחֲמָא עַל עֲלָמָא. כְּגִוּוֹנָא דָּא. נִטִּיל קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקִיָּא מִן עֲלָמָא, וְסִלִּיק לִוְן לְעֵילָא, לְאַגְנָא עַל עֲלָמָא.

וְאִי תִימָא יִצְחָק אֲמַאי לָא אֲדַפְרֵי הַכָּא. אֵלֹא אֲשַׁתָּאֵר לְאַתְפָּרַעָא מֵאִינוֹן דְּעֵאקִין לְבָנוֹי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים פט) עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתָּךְ. וְכְּתִיב, (ישעיה מב) יי' כְּגִבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קְנָאָה וְגו', וְדָא הוּא יִצְחָק, דְּאִסְתַּלַּק מִהַכָּא. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יי' וְחֲסִדֶיךָ, אֵלִין אִינוֹן יַעֲקֹב וְאַבְרָהָם, דְּבַעֲיָנָן לְהוֹן לְאַגְנָא עֲלֵן. אֲבָל יִצְחָק, לְמַעַבְד קְרִבִין קְיִימָא, וּכְגִינֵי כִף לָא בַעֲיָנָן לִיה לְגַבִּיָּהוּ.

דְּבַר אַחֵר כִּי מַעֲוֹלִם הִמָּה, דְּכַד בְּרָא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, נִטַּל יִצְחָק וּבְרָא בֵיה עֲלָמָא. חֲמָא דְלָא יְכִיל לְמִיקָם בְּלַחֲדוּי, נִטַּל אַבְרָהָם וְקִיֵּים בֵיה עֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,